

Izšla vsak četrtak
in valja s poštno
uro in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Narečnina se pošilja
opredeljenim tiskarnam
sv. Cirila, končno
odloči hčr. k. list se
pošilja do odpovedi.

Določniki katoli. ti-
slovnega društva do-
volijo list brez po-
sredne namene.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rekopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za označila se plačuje
od navadne vretice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 19.

V Mariboru, dne 7. maja 1903.

Tečaj XXXVII.

Slovinci k Slovencem!

Danes ga ni Slovenca, ki bi ne bil živo prepričan o koristi in potrebnosti šolske družbe sv. Cirila in Metoda. Ko nam nemška vlada odreka pouk v materinščini, ostane še družba edina pomoč, da v krajih, kjer se pritiska najhuje, rešimo, kar se rešiti da. Nimamo ga torej društva, ki bi bilo naše pod-pore toli vredno, pa tudi potrebno, kakor baš ta družba.

Vodstvo družbino pa dobro ve, da smo Slovenci, z ozirom na naše gmotno stanje, z narodnimi davki sila obloženi. Zato je pri-skrbela, da se družba lahko podpira, ne da bi dotičnika to stalo le vinar. Pridobilo je plemenite narodnjake, ki zalagajo razna obče potrebna blaga ter darujejo po prodaji tega blaga družbi gotove odstotke: po 5, 8, 10 in še več %. Taka blaga so: platno, vžigalice, svinčniki i. dr.

Podpira pa se s tem dohodkom naša družba tudi kaj izdatno. L. 1900 so n. pr. samo vžigalice družbi vrgle 1200 K. To je lep denar; z njim se že zdrži en šolski razred. Kolikega pomena je to, kjer so šole sicer le nemške!

Gmotni dohodek družbe pa bo tem večji, čim več ljudi bo kupovalo in zahtevalo blago oziroma izdelke družbine. Zato naj vsak Slovenec rabi če imamo družbino blago, na-mesto drugega to-le. Pri trgovcih pa se naj zahteva, da prodajajo izdelke družbine; drugo blago naj se odkloni; sicer pa bodo narodni trgovci sami radi naročevali družbino blago.

Da se bode vedelo kje naročevati, evo na-slovov blagih narodnih založnikov z njih blagom: vžigalice Ivan Perdan, veletržec v Ljubljani, milo Vaso Petričič, veletržec v Ljubljani, platno A. Skaberne, trgovec v Ljubljani, sladna (ječmenova) kava in frankovska kava Ivan Jebračin, trgovec v Ljubljani, svinčniki Ivan Bonač, knjigovez v Ljubljani, stekleni cilindri za svetilnice Fr. Kollmann, trgovec v Ljubljani, brinjevec Ivan Belé, posestnik v Kostanjevici, voščilo (biks) tvrdka J. Drufovka, Gorica, svalčični (cigaretni) ovitki J. Stoka, trgovec, Trst. Pri tej pri-liki se tudi opozarja na razglednice, ki se v raznih krajih prodajajo družbi v korist. Slovenci in Slovenke, posebno vrli mladeniči in vrli narodna dekleta, ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda nikoli! Potegujte se za njeno korist vsikdar in povsod!

Državni zbor.

Dunaj, 5. maja 1903.

Nadškof olomuški.

Dr. Kohn se zove mož, katerega ime se že skozi 14 dni imenuje po celi Avstriji, tako se piše namreč nadškof olomuški. Skozi 300 let so vladali olomuško nadškofijo škofi iz plemenitaških rodbin, kateri niso niti raz-umeli češkega jezika. Po svoji veliki večini je tamošnje prebivalstvo češke narodnosti. Neizrečeno veselje je vladalo pred 10 leti po vsej Moravski, ko je olomuški kapitel izvolil

škofom moža iz priproste kmetske rodbine. Oče dr. Kohna je bil žid, pa je postal kato-ličan. Prav po nepotrebnem in po nespameti predbacivajo zdajšnjemu nadškofu nasprotniki njegovo židovsko pokoljenje. Večkrat se je te dni reklo v državni zbornici: dr. Kohn je žid.

Pa kaj je učinil nadškof olomuški, da se državni zbor že drugi teden peča z njim? Nadškof je dobil nedavno neko brzojavko s podpisom: rectus. Hotel pa je zvedeti, kdo je ta rectus. Poslal je toraj na brzojavni urad, naj mu izroči prvpis tega brzojava. Dal je potem ta prvpis fotografirati ter poslal ne-kemu sodnijsko zapriseženemu strokovnjaku na Dunaj fotografirani ponatis prvpisa. Ta strokovnjak je izjavil: prvpis one brzojavke je naredil nek župnik, Ocazek po imenu. Nadškof je poslal župnika v nek kromeriški samostan na Moravskem, naj tamkaj čaka svoje osode. Medtem se je pa dognalo, da je dunajski strokovnjak po krivem obdolžil Ocazeka. Zglasil se je kaplan Hofer, rekoč: jaz sem krivec, jaz sem odposlal ono brzojavko. Nadškof je takoj ukazal, naj Ocazek zopet zapusti kromeriški samostan ter se naj poda v svojo župnijo.

Mladočeški poslanec dr. Stransky je po-rabil to prigodbo, da je vložil v zbornici nujni predlog: zbornica skleni: »vladi se naroči, da preišče to stvar in kaznuje onega brzo-javnega uradnika, ki je prelomil brzojavno skrivnost ter izročil nadškofu prvpis ome-njene brzojavke.« Z veliko odločnostjo, ven-dar pa ne z razžaljivimi besedami je utemeljil

Listek.

Kjer ni Boga, ni sreče.

Skozi mesto I. je šla kmetsko oprav-ljena ženica, kateri se je na prvi pogled vi-delo, da ni domača v mestu. Skoro pred vsako hišo se je ustavila in pogledala na hišno številko. Dolgo je morala iskati, predno je našla hišo, ki je imela številko 45. Dva-krat je pogledala na številko, če je prava, potem pa stopila na dvorišče, kjer se je igralo mnogo otrok. Čudno se je zdelo ženi na tem dvorišču in ni vedla, kam bi se obrnila. Nazadnje je pristopila k neki mladi, blede ženi, ki je ravno prala ter jo vprašala, kje stanuje mizar Dolinar. Žena je nekoliko po-misljala, potem pa ji pokazala po stopnjicah navzgor.

S težjim srcem ko do sem, nastopila je starka pot navzgor; komaj je prišla do konca stopnjic. Pred njo so bile prislonjene vrata, na katere je potrkala. A nihče se ni oglasil. Zato se ojunaci, odpre vrata in stopi v ku-hinjo, v kateri je bilo vse v neredu. Skoro s strahom potrkala na sobina vrata.

»Noter!« oglašali se ženski glas iz sobe.

Komaj stopi v sobo, skoči k njej mlada žena od zibelke svojega bolnega otroka in objame ženo.

»Mati, mati, torej ste vendar prišli!« zakliče mlada žena.

»Da, prišla sem, moj Bog, kakšno te najdem, Viktorica.« odvrne mati in objame hčer. Dolgo ni mogla nobena besedice izpre-govoriti. Naposled posadila je Viktorica mater na stol in ji pripovedovala dogodbe življenja, njej, edini osebi, kateri je upala svoje nad-loge potožiti, da si vsaj nekoliko olajša trp-ljenje. Mati ni imela besede v tolažbo za hčer, — nemo je povzdignila roki proti nebu in prosila pomoči za nesrečno Viktorico.

Viktorica je bila jedina hči mizarja v neki vasi blizu mesta. Še ne 20 let stara, bila je nevesta mladega mizarja Dolinarja. Ta je nekaj delal pri njenem očetu in zato se ta ni protivil možitvi, ker je vedel, da je Dolinar dober delavec. Materi pa ta možitev ni bila všeč, ker je zvedela, da je ženin po-polnoma brez vere. To je povedala ona hčerki in ta potem svojemu ženinu. A ta je neiz-kušeno deklico z nekaterimi darili tako pre-motil, da si ni dala nič dopovedati.

Nekega dne pa je izginila Viktorica. Črez štirinajst dni so dobili stariši pismo, v katerem jim je naznanila, da je že vse za poroko pripravljeno. Sedaj so mogli hoté ali nehoté privoliti v ženitev.

Poroko pred posvetno gosposko so na-tanko opravili, a o cerkveni ni hotel ženin

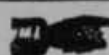
ničesar slišati. Bogokletno je imenoval cer-kveno poročitev le »komedijo pred oltarjem«.

Ni ni pomagala prošnja starišev niti nevestina. Ženin je vedno trdil, da popolnoma zadostuje poroka pred posvetno gosposko.

Zdaj še le so se starišem oči odprle. Jezila sta se in drug drugemu očitala krivdo. Počasi pa sta se tudi onadva potolažila, zlasti ko sta videla, da ne moreta nič več pomagati in njima je Viktorica jedno pismo za drugim pisala, kako se ji boljše godi v velikem mestu, kakor pa v vasi.

Toda ta sreča ni trajala dolgo. Prvo dete je umrlo takoj po rojstvu. Ne dolgo potem je zbolel mož. Več mesecev ni mogel nič delati in vsled tega so prišle v hišo skrbi, žalost in revščina. Rudečica je izginila s Viktorinega obraza in ravno tako, kakor se je zgubljala njena lepota, pojemala je tudi moževa ljubezen do nje. Drugo dete se je narodilo slepo in je takoj po rojstvu umrlo. Mož ni našel nobenega veselja več v domači družini; postal je vsled tolikih nesreč na-vaden kričar in zapravljevec. Družina doma pa je stradala.

Še enkrat je prisijala sreča v mizarjevo hišo. Tretje dete, lep deček, ga je s svojim nedolžnim smehljajem omehčal, da je ostal doma. Toda komaj pol leta star je zbolel. Oče je preklinjal, žena je jokala, a ni si ve-

 Današnji list ima „N a š D o m“ kot prilogo! 